

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Агробіотехнологічний факультет

Спеціальність: 201 «Агрономія»

Допускається до захисту
Зав. кафедри технологій у
рослинництві та захисту рослин,
доцент _____ Панченко Т.В.
29 жовтня 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРОСА ПОСІВНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти: другий (освітній рівень)

Кваліфікація: «Магістр з агрономії»

Виконав: Прокопенко Назар Анатолійович _____

Керівник: доцент Правдива Л.А. _____

Рецензент: доцент Павліченко А.А. _____

Біла Церква – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Білоцерківський національний аграрний університет

Агробіотехнологічний факультет
Спеціальність: 201 «Агрономія»

Затверджую
Гарант ОП «Агрономія»
професор _____ Грабовський М.Б.
29 жовтня 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу
Прокопенку Назару Анатолійовичу

Тема: «Продуктивність проса посівного залежно від елементів технології вирощування в Лісостепу України»

Затверджено наказом ректора № 48/С від 07.02.2024 р.

Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до 04.11.2024 р.

Перелік питань, що розробляються в роботі. Вихідні дані отримані в результаті дворічних досліджень в умовах Білоцерківської дослідно-селекційної станції. У відповідності до сформульованої мети роботи і перерахованих для виконання завдань необхідно було розробити схему досліду, вибрати відповідні методи і методику досліджень, проаналізувати літературні джерела з вибраного напрямку досліджень, провести фенологічні спостереження, обліки, обрахунки, аналіз отриманих даних в узгодженні з агротехнічними заходами, сформулювати і проаналізувати табличні дані, на цій основі зробити висновки, дати рекомендації виробництву, скласти список літератури, яка використана для аналізу стану вивченості досліджуваної проблеми, обрахувати достовірність приростів урожайності за допомогою прийнятих методик.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	до 06.09.2024	виконано
Методична частина	до 17.09.2024	виконано
Дослідницька частина	до 23.10.2024	виконано
Оформлення роботи	до 31.10.2024	виконано
Перевірка на плагіат	до 25.10.2024	виконано
Подання на рецензування	до 31.10.2024	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	28.10.2024	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи _____ доцент Правдива Л.А.

Здобувач _____ Прокопенко Л.А.
Дата отримання завдання «03» вересня 2023 р.

РЕФЕРАТ

Прокопенко Н.А. «Продуктивність проса посівного залежно від елементів технології вирощування в Лісостепу України»

Досліджено теоретичне обґрунтування і узагальнено експериментальні та лабораторні дані щодо розроблення адаптивних сортових технологій вирощування сортів проса посівного. В основу технологій закладено вивчення такого чинника як сортові особливості так і строки сівби.

Використано теоретичні (теорії, гіпотези) та емпіричні (експерименти, наукові дослідження, спостереження, вимірювання тощо) наукові методи досліджень.

Визначено вплив елементів технології вирощування проса на ріст, розвиток та продуктивність рослин. Встановлено найбільш оптимальний строк сівби та вивчено сортові особливості.

Зроблено висновок, що найкращі результати продуктивності сорго та економічна ефективність вирощування спостерігається за оптимального строку сівби.

Одержані результати можуть бути використані у виробництві будь яких господарств чи підприємств, що знаходяться у зоні Лісостепу України.

Кваліфікаційна робота магістра містить 62 сторінки, 15 таблиць, 8 рисунків, список використаних джерел із 63 найменування.

Ключові слова: просо, строк сівби, сортові особливості, продуктивність, економічна ефективність.

ABSTRACT

***N.A. Prokopenko* "Productivity of seed millet depending on the elements of cultivation technology in the Forest Steppe of Ukraine"**

The theoretical justification was studied and experimental and laboratory data were summarized regarding the development of adaptive varietal technologies for the cultivation of millet varieties. The basis of technologies is the study of such factors as varietal characteristics and sowing dates.

Theoretical (theories, hypotheses) and empirical (experiments, scientific studies, observations, measurements, etc.) scientific research methods are used.

The influence of the elements of millet cultivation technology on the growth, development and productivity of plants was determined. The most optimal sowing period was established and varietal features were studied.

It was concluded that the best results of sorghum productivity and economic efficiency of cultivation are observed at the optimal sowing period.

The obtained results can be used in the production of any farms or enterprises located in the forest-steppe zone of Ukraine.

The master's qualification work contains 62 pages, 15 tables, 8 figures, a list of used sources with 63 names.

Key words: millet, sowing period, varietal characteristics, productivity, economic efficiency

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адаменко Т. Зміна агрокліматичних умов та їх вплив на зернове господарство / Т. Адаменко // Агроном – 2006. – № 3. – С. 12-15.
2. Ушкаренко В.О. Просо – на півдні України / В.О. Ушкаренко, О.В. Аверчев. – Херсон: Олді плюс, 2007. – 196 с.
3. Маласай В.М. Просо в Україні / В.М. Маласай, А.Є. Стрихар. //Насінництво. – 2011. – № 5. – С. 7-10.
4. Eshraghi N.M. The effect of sowing date on yield of millet varieties by influencing phonological periods duration / N.M. Eshraghi, B. Kamkar, A. Soltani – Режим доступу: <http://www.Sid.ir/en/AdvanceJournal.asp>.
5. Andrews D.J. Grain pearl millet: Anew crop being Developed at UNL / D.J. Andrews, J.F. Rajewski, S.C. Mason. // Ext. Visions. – 2013. – № 2(1). – P. 2-6.
6. Arif M. Response of millet varieties to different planting methods / M. Arif, S. Ihsanullah, F. Khan // Sarhad J. Agric. – 2001. – № 17. – P. 159-163.
7. Просо: забуті переваги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/component/content/article/732.html?ed=51>.
8. Беленіхіна А.В. Адаптивність і екологічна пластичність сортів проса залежно від умов року / А.В. Беленіхіна, В.М. Костромітін, О.М. Глибокий // Вісник Центру наукового забезпечення АПВ Харківської області. - 2013. - Вип. 15. - С. 10-16. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/Vcnzapv_2013_15_4.pdf.
9. Системи сучасних інтенсивних технологій: [Навчальний посібник] / В.Д. Паламарчук, І.С. Поліщук, Л.М. Єрмакова, С.М. Каленська. – Вінниця: ФОП Рогальська І.О. – 2012. – 370 с.
10. Каталог сортів рослин придатних для поширення в Україні у 2016 р. / Охорона прав на сорти рослин: офіц. бюл. / Мін. агрополітики України, Держ. служба з охорони прав на сорти рослин. – К. : ТОВ «Алефа», 2008. – 364 с.
11. Круп'яні культури / За ред. І.В. Яшовського.- К.: Урожай, 1982.- 160 с.

12. Драган М.І. Роль агротехнічних заходів у технології вирощування проса / М.І. Драган, О.Г. Любчич // Вісник Донецького національного університету. – 2009. – Вип. 1. – С. 548-550.

13. Горбачова С.М. Результати і методи селекції зі створення нових конкурентоспроможних сортів проса / С.М. Горбачова// Селекція і насінництво: між від. темат. наук. зб. / НААН, Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва. Х.: 2011. – Вип. 99.– С. 108-114.

14. Шкумат В.П. Створення і оцінка вихідного матеріалу при селекції проса на півдні України / В.П. Шкумат, Н.О. Шкумат // Тези доповіді обласної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми АПК та шляхи їх вирішення в умовах півдня України».- Миколаїв, МСГІ, 1995. – С. 12-15.

15. Шкумат В.П. Системи технології вирощування проса на півдні України / В.П. Шкумат, Н.О. Шкумат // Тези доповіді науково-практичної конференції «Перспективні напрямки розвитку АПК Причорноморського регіону».- Миколаїв, МСГІ, 1996. – С. 22-23.

16. Шкумат В.П. Перспективи створення сортів проса універсального типу / В.П. Шкумат, Н.О. Шкумат // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв, 1998. – Вип. 4. – С. 39-44.

17. Любчич О.Г. Особливості формування продуктивності та якості зерна проса залежно від умов азотного живлення на сірих лісових ґрунтах: автореф... дис. канд. с.–г. наук / Нац. наук. центр «Ін-т земл-ва УААН». – К., 2008. – 24 с.

18. Пустова З.В. Кореляційні зв'язки між показниками морфології рослин, які впливають на врожайність проса в умовах південної частини західного Лісостепу України / З.В. Пустова // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. – Вип. 12. – Кам'янець-Подільський, – 2004. – С. 91-94.

19. Luckwill L.C. Growth regulators in crop production. - Edward Arnold Ltd. - London, 1981.- 59 p.

20. Савицький К.А. За високі врожаї гречки і проса / К.А. Савицький. – К.: Знання, 1968.- 45 с.
21. Kramer P.I. Water relations of plants / P.I. Kramer. – N.Y.: Acad, press, 1983. - 489 p.
22. Рудник-Іващенко О.І. Адаптивний потенціал проса / О.І. Рудник-Іващенко // Насінництво: науково - виробничий журнал. - 2010. - №1. - С. 5 - 12.
23. Craufurd P.Q. Effect of the duration of the vegetative phase on shoot growth, development and yield in pearl millet (*Pennisetum americanum* L.) / P.Q. Craufurd, F.R. Bidinger. // Leeke. J. Exp. Bot. – №38. – 1988. – P. 124–139.
24. Рудник-Іващенко О.І. Залежність ознак урожайності проса від впливу кліматичних умов за фазами розвитку / О.І. Рудник-Іващенко, Л.В. Григоращенко // Хімія. Агрономія. Сервіс: Всеукраїнське видання про сучасні агротехнології. - 2011. - № 8. - С. 28-35.
25. Andrews D.J. Pearl millet: a new feed grain crop. In New Crops (Eds J. Janick & J. Simon). – New York: Wiley, 1993. – P. 198–208.
26. Bacci L. Effects of sowing date and nitrogen fertilization on growth, development and yield of a short day cultivar of millet (*Pennisetum glaucum* L.) / L. Bacci, C. Cantini, F. Pierini, G. Maracchi, F.N. Reyniers //European Journal of Agronomy. – 1999.– №10. – P. 9–21
27. Рекомендації з проведення комплексу весняно-польових робіт в 2011 році: кол. рекомендація/ за ред. В.І. Травянка, Г.Ф. Похилька, В.М. Бутова. – ДУ «Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошуваного землеробства». – Миколаїв, 2011. – 20 с.
28. Комплекс весняно-польових робіт в господарствах Миколаївської області в 2015 році. /Науково-методичні рекомендації: В.М. Ганганов, О.П. Васильковець, В.В. Дикий, В.М. Бутов, Л.В. Андрійченко та ін. – Миколаїв, 2015. – 52 с.
29. Методика проведення дослідів з кормовиробництва / [Під ред.

А. О. Бабича]. – Вінниця, 1994. – 87 с.

30. Методика Державного сортовипробування сільськогосподарських культур / [За ред. В. В. Вовкодава]. – К., 2001. – 65 с. – (вип. 2).

31. Основи наукових досліджень в агрономії : підруч. / В. О. Єщенко, П. Г. Копитко, В. П. Опришко, П. В. Костогриз ; за ред. В. О. Єщенка. – К. : Дія, 2005. – 288 с.

32. Рудник-Іващенко О.І. Просо. Особливості біології, фізіології, генетики: [монографія] / О.І. Рудник-Іващенко; УААН, Інститут цукрових буряків. - К. : Колобіг, 2009. - 160 с.

33. Рудник-Іващенко О.І. Особливості фотосинтезу рослин проса посівного / О.І. Рудник-Іващенко, Л.В. Григоращенко // Вісник аграрної науки. – 2010. - № 7. - С. 35-38.

34. Філіна Г.І. Управління витратами та цінами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.І. Філіна. – К. : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. – 240 с/

35. Літвінов Ю.І. Ціноутворення в умовах ринку: навч. посіб. / Ю.І. Літвінов, Л.А. Останкова, О.В. Підгорна. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 400 с.